

Búcsúzik a szerkesztő

Kereken 30 évvel ezelőtt, 1983-ban vettem át a stafétabotot az akkori főszerkesztőtől, *Futala Tibortól* (az ő kezdeményezésére). Most az általam szerkesztett utolsó szám utolsó oldalán *búcsúzom az Olvasótól, a közreműködőktől és a laptól.*

A három évtized gyorsan elszállt... A lap szerkesztése sohasem volt teher számomra. *Örömmel* végeztem, ha esett, ha fűjt, hiszen a havonta megjelenő lap *folyamatos* munkát igényelt, a kéziratokat időre le kellett adni, szabadság ide, betegség oda, függetlenül attól, hogy honnan jöttek a kéziratok, vagy a felkért közreműködők tartották-e a határidőt.

Bevallom, nekem a TMT *szerelem volt első látásra.* Az egyetem padjaiból 1968-ban bekerülve az OMIKK-ba (akkori nevén OMKDK), nemcsak az intézménnyel, hanem a könyvtár- és információ-tudománnyal is meg kellett ismerkednem, mivel bár bölcsészkaron, de nem könyvtárszakon végeztem (a könyvtárosi diplomát csak később szereztem meg). „*Sallai-Sebestyén*” és néhány orosz nyelvű kézikönyvön kívül a TMT volt az a forrás, amelyre ez irányú igyekezetemben támaszkodni tudtam. Néhány hét alatt elolvastam a lap összes számát 1954-ig visszamenőleg. A következő lépés a referálás volt, hiszen hamar rájöttem, hogy sokkal jobban lehet tanulni a külföldi szakcikkekből, ha nemcsak elolvassuk, hanem lényegét össze is foglaljuk. Így szerencsésen párosult a tanulás és a kezdő fizetés kiegészítése. Ajánlanám ezt a módszert minden pályakezdő kollégának! Később, 1980-ban, a szerkesztőbizottság tagja lettem, majd amikor a lap főszerkesztőjévé neveztek ki, úgy éreztem magam, mint a *boldog ifjú házas...*

A három évtized alatt mindig arra törekedtem, hogy a folyóirat *segítse elő a szakmai fejlődést* a hazai legjobb gyakorlatok és gondolatok, a külföldi példaértékű fejlesztések közreadásával. Célom volt, hogy minél többen megszólaljanak benne, minél többen olvassák és magukénak érezzék. Annak a megítélése, hogy ez mennyire sikerült, nem az én feladatom. Az első 20 évet (az 1983–2003 közötti időszakot) *Futala Tibor* a lap fennállásának ötvenedik évfordulója alkalmából már elemezte (ld. 2003. 9–10. sz.). Hátra van az elmúlt 10 év; lehet, hogy elkészül jövőre a 60. évfolyam tiszteletére?

Sok éven át (2007-ig) nemcsak a lap szerkesztése, hanem minden egyéb, a lappal összefüggő – jobbára *kiadói* – feladat is rám hárult. Így például a nyomtatott változat *külsőalakjának* megújítása. Ennek jelentős állomása volt 2001, amikor a lap testének tipográfiai „szépségápolása” mellett új borítót öltött: melegebb árnyalatokban megőrizte jellegzetes sárga színét, a figurális ábrázolást az absztrakt megoldás váltotta fel. Fontosnak tartottam a TMT rövidítés kiemelését, hiszen a lapot mindenki csak „témte”-nek hívja. Az elegánsabb külső megvalósítása *Vasvári László Sándor* grafikusművész dicsérei.

A kísérleti időszakot követően 2002-től *üzemszerűvé* vált a lap *e-változata*, amely akkor úttörő vállalkozásnak minősült. Kidolgozása *Zsádon Béla*, az OMIKK referenzkönyvtárosa nevéhez fű-

zódik. Hogy a munkakörébe nem tartozó „házi feladatát” milyen eredménnyel végezte el, mutatja az, hogy ez a ma már „old-timer”-nek tekinthető megoldás még mindig működik. 2003-ban, a lap fennállásának 50. évfordulója tiszteletére – elsősorban *Viszocsekné Péteri Éva* lelkes munkájának köszönhetően – megtörtént az e-változat *retrospektív* feltöltése, a cikkeket 1996-ig visszamenőleg digitalizálva, a korábbi cikkeket a lapindulásig visszanyúlva válogatottan szkennelve és tárgyszavazva. A jubileumra megjelent a *TMT Válogatás 1954–2003* CD-ROM.

Az évek során több, a lapot fenyegető veszéllyel kellett szembenéznem. A 80-as években többször is felmerült a szakma egyes képviselői részéről, hogy *felesleges* több országos könyvtári folyóiratot fenntartani, kerülni kell az *átfedéseket*. Erre a válaszom mindig az volt, hogy *indokolt* a struktúra megőrzése, hiszen a folyóiratok között egészséges munkamegosztás alakult ki, és mindegyik megtelik értékes tartalommal. (Az idő ezt igazolta.) Az is felmerült gazdaságossági megfontolásból, hogy *„nyitni kellene”,* azaz bővíteni a lap profilját. Meggyőződésem ma is, hogy ez nem vezetett volna, vezetne több előfizetőhöz, hiszen a gyakorlatilag tematikai felhígulás azzal járna, hogy a szakmánk olvasói kevesebb, őket valóban érintő-érdeklő írást találnának, miközben az új területek művelői nem éreznék a lapot magukénak. Akadtak szerzők, akik a lap hasábjain *politikai* nézeteiknek akartak hangot adni, mások kollégáikkal kialakult nézeteltérésüket nem szakmai érvekkel, hanem sértő kijelentésekkel próbálták rendezni. Ezeket az írásokat rendre visszautasítva a TMT megmaradt *politikamentes* lapnak, meg tudta őrizni szakmai színvonalát, elkerülte a *bulvárosodást*.

Elismerés illeti a lapot kiadó OMIKK-ot, majd BME OMIKK-ot: az országos lapot – az NKA jelentős mértékű támogatásával – fenntartotta, fenntartja, viseli annak gondját-terhét. Még akkor is, ha az utóbbi években már fejlesztésekre nem futotta, és a kiadó kénytelen volt a nyomtatott változat terjedelmét a lapengedélyben előírt minimális oldalszámra korlátozni és előírni, hogy az e-változat nem lehet bővebb a nyomtatottnál. (Kérdés, hogy egy intézmény, amelynek alapelve, hogy kiadványainak önfenntartóaknak kell lenniük, hosszú távon fenn tudja-e tartani a lapot, különösen, ha külső pénzügyi támogatásra nincs garancia.)

Köszönetet mondok a *hűséges olvasóknak*, akik ennyi éven át kitartottak a lap mellett! Örömmel látom a statisztikában, hogy ebben az évben december elejéig már *több mint 47 000* látogatója volt az e-tmt-nek. Köszönetet mondok minden közreműködőnek, valamennyi *szerzőnek*, kiemelten azoknak, akik 30 éven át rendszeresen megtisztelték a lapot írásaikkal, mint például *Ungváry Rudolf (20* cikkel), a *lektoroknak*, akik közül különösen hálás vagyok *Futala Tibornak (ő sajnos már nincs köztünk), Papp Istvánnak, Bánhegyi Zsoltnak és Drótos Lászlónak; a referálók-nak, a fordítók-nak, az autoreferátumokat fordító Balogh Anna Máriának és Hegyközi Ilonának, a rovatszerkesztőknek* (csak a most futó rovatokat említve): *Kovácsné Koreny Ágnesnek (EU), Drótos Lászlónak (Mustra)!* Sokat köszönhetek *Szentirmai Istvánnénak, Gyöngyinek*, aki 20 éven át (1986–2006) fáradhatatlanul és a lehető legmagasabb színvonalon végezte az *olvasószerkesztést* és *Berke Barnabásnének, Zsuzsának*, aki *Gyöngyi* nyomdokába lépett. Köszönet illeti a *Szerkesztő Bizottságot* és az őt felváltó *Tanácsadó Testületet*, továbbá a *kiadót* és a lap ügyes-bajos dolgait intéző *munkatársakat*.

60. születésnapja „előestéjén” köszöntöm a TMT-t, sok sikert és további, több emberöltőnyi folytatását kívánva.

Együttal mindenkinek, aki soraimat olvassa, a szerkesztőség nevében

Békés, Boldog Új Esztendőt kívánok!

Szántó Péter